

IL-MIĠJA F'MALTA TAR-RE U R-REGINA TA' NAPLI U SQALLIJA

Meta fl-1844, ir-Re ta' Napli u Sqallija, Ferdinandu t-Tieni, flimkien ma' martu, ir-Regina Marija Teresa Izabella, kienu qeghdin iżuru l-artijiet tagħhom, thajru li jiġu u jagħmlu żjara hawn Malta. Għalhekk telqu minn Serakusa għal hawn fuq żewġ fregati naplitani, flimkien mas-segwitu tagħhom, imghaqqad mill-markiża del Vasto, bhala s-sieħba tar-Regina; mit-Tenent General Prinċep ta' Satriano; mit-Tenent Ġeneral Duka ta' San Pietro, Logutenent tar-Re fi Sqallija; mill-Prinċep ta' Ċellamare, Kavalier ta' l-unur tar-Regina; mill-Kavalier Afan de Rivera, Direttur Ġenerali ta' l-ilma u t-toroq; mill-Marixxal tal-kamp Konti Gaetani, Ajjutant tar-Re; mill-Brigadier Scarola, Ajjutant tar-Re; mid-Duka Imbert, Kaptan ta' Ġifen u Ajjutant tar-Re; minn żewġ kaptani ta' l-Istat Maġġur: De Steiger u Nunziant; mill-Kaptan tal-Ġenju, Colucci; mill-prim tenent ta' l-Istat Maġġur, Grenet u mill-Kmandatur Corsi, Segretarju Partikulari tar-Re.

Hekk kif iż-żewġ fregati naplitani *Tancredi* u *Ercole*, li fuqhom kienu r-Re u r-Regina, fis-sagħtejn ta' wara nofs inhar ta' l-24 ta' Ġunju 1844 deheru resqin lejn Malta, il-Viċi Armirall, Sir E. Owen, baġhat il-biċċa tal-gwerra *Acheron* biex tilqagħhom; u malli t-*Tancredi*, li fuqu kienu r-Re u r-Regina, fil-hamsa ta' wara nofs inhar deher fid-daħla tal-port, Sant'Anġlu sellimlu b'tislina rjali ta' 21 tir tal-kanun, u wara ssoktaw isellmu l-ġifen tal-Viċi Armirall, Sir E. Owen, il-*Formidable*, tal-Kontr'Armirall, Sir L. Curtis, is-*Ceylon*, u l-*Aigle*. U għal dan it-tislim wiegħbet il-fregata naplitana *Ercole*.

Malli t-*Tancredi* u l-*Ercole* daħlu fil-port u rabtu, il-Gvernatur, il-Viċi Armirall u l-Kontr'Armirall, flimkien ma' l-Istaff Maġġur tagħhom u ma' Sir Hector Greig, prinċipal segretarju tal-Gvernatur, telgħu malajr abbord tat-*Tancredi* biex jagħmlu żjara lis-Suvrani; u wara li damu xi kwarta magħhom jithadtu, il-Gvernatur u s-Segretarju niżlu l-art, u l-Viċi Armirall u l-Kontr'Armirall marru fuq iġ-ġfien tagħhom.

Għall-habta tas-sitta, ir-Re u r-Regina telgħu fuq lanċa tal-*Formidable* u telqu lejn ix-xatt biex imorru l-Belt. Malli waslu fix-xatt ġew milqugħa minn Gwardja ta' l-Unur tar-Riġment tal-*Black Watch*, taħt il-Kmand tal-Kaptan Charles Murrey, u sabu jistennewhom lill-Kurunell Balneavis, Maġġur tal-pjazza, flimkien ma' l-Ajjutant tal-Gvernatur.

Hekk kif ir-Re u r-Regina middew riġlejhomm fl-art, ġew imsellma b'tislina rjali minn Sant'Anġlu u mill-bċejjeċ tal-gwerra fil-Port, fejn, għal da't-tislim wiegħbu l-*Ercole* u t-*Tancredi*, u l-banda tal-*Black Watch* daqqet il-*God save the Queen*.

Is-Suvrani rikbu l-karrozza tal-Gvernatur, u flimkien mas-segwitu tagħhom, telgħu t-telgħa tal-Kruċifiss, għaddew mill-Furjana u baqgħu deħlin il-Belt, minn Puturjal, qalb kotra kbira ta' nies minn kull fejn għaddew. Baqgħu sejr in lejn il-Palazz, fejn hemm kien qiegħed jistennihom il-Gvernatur, u fid-daħla tal-Palazz kien hemm tilqagħhom Gwardja ta' l-Unur tar-Riġment *Connaught Rangers*.

Il-Gvernatur dawwarhom il-Palazz u l-Armerija, fejn damu hemm sat-8 ta' fil-ghaxija. Inbaġhad hađuhom Sant'Anton, u f'xid-disgħa reġgħu l-ura lejn il-Belt, minn fejn, f'xi l-ghaxra, telgħu abbord tagħhom.

Il-ghada, 25 ta' Ġunju, għall-habta tat-tmienja ta' fil-ghodu, is-Suvrani, bis-segwitu tagħhom, niżlu l-art, fejn mill-ġdid kelhom tislim rjali minn Sant'Anġlu u mill-bċejjeċ tal-gwerra fil-Port. Daħlu l-Belt u ġew meħuda jduru l-Knisja ta' San Ġwann.

F'San Ġwann ġew milqugħa minn bosta Kanonċi, li dawn dawruhom kullimkien, u r-Re qagħad jiffi sewwa l-bosta monamenti u hwejjeġ oħra maħduma bl-akbar sengħa li hemm.

Fil-ħin li kienu f'San Ġwann, mar inxehet f'riġlejn is-Suvrani wieħed mit-Taljani maħruba li kien hawn u li kien ilu hafna hawn Malta maħrub minn pajjiżu mħabba fil-pulitka, u talabhom maħfra. Is-Suvrani tawhielu malajr.

Wara li s-Suvrani qagħdu jitolbu xi ftit, haġġu minn San Ġwann flimkien mal-Gvernatur, mal-Konslu ta' Napli, Ramirez, u mas-segwitu tagħhom, u marru lejn il-Palazz. Inbaġhad ir-Re mar iżur il-Fortizzi mal-Gvernatur u mal-Kurunell Balneavis u r-Regina marret iżżur il-knisja ta' San Pawl.

Għal wara nofs inhar, ir-Re għamel żjara lill-ġifen *Formidable* fejn dam hafna abbord. Inbaġhad, flimkien ma' Sir E. Owen u Sir L. Curtis, mar jara t-tarznar; żar il-bini, li kien għadu qiegħed

i . r . m a r jifli x-xog liji et tal-
tal-^uba a , Marsamxett i ur il-Forti

tn 2"

wara mar

iLd* L«z«rett.

kl, llmeta kien ig addi

"*TM .11 & ^' ^' d" 'takieouisellm

21

minn quddie.n X.

ttr tal-kanun

nnfs inhar, fix-xaghra tal-Furjana,

• C : i , i s-sitta ta' want "Ols

wrei rtiVi^i,* roghmula nt'r-R'^Vent Malti tal-Fanterija : Royal

" S E k.enu ta t il-kmand tat-

ir-Re kien

rozza ma'

mas-siniunn • '1 . n tma

I fii. i., I, kienet issir ir-rivista, il-Qamp.ena tal-Kmsja ta
fr., Publu daqqet 1-Ave Marija, u r-Re ne ha malajr ,1-kappell
Jnn rasu, rabat .dejh u qag ad jitlob b' e a kb.ra sa kemm
spi at il-barka.

Malli r-rivista kienet sejra tispi a, ir-Re g o bu jsejja
fejnu lliet suldati ta - irimella *XaVBlach Watch* biex idoqqu
quddiemu, u deher lig o bu afna d-daqq lisanja', billi ta
xi a a tal-Hus ttlieta ta - irimella, u qal li jrid jag mel libsa
lul-ge wira lil wie ed mir-Ri menti tieg u.

Fit-tmienja, wara lispj at ir-rivista, is-Suldati telqu lejn
Kwartieri tag hom, u r-Re mar il-Palazz mistieden mill-Gver-
• tur g all-pranzu, mnejn wara i-pranzu m a r a b b o r d ; u 1-g a d a ,
16 ta'Gunju, fl-erbg a u nofs ta' fil-godu siefer g al Sqallija
lmsellem mill-Fortizzi u 1-b ejje tal-gwerra fil-Port.

^ Dankienit-tieletSuvranli ie jag mel jara lil G iritna.

ITal-Pietà, 14-2-25.

uie Gatt.

XERRDU

« I L - M A L T I ,

W K T H O B B U T - T A C M . I M T A ' L S I E N K O M

MISTOQSIJJET U TWE IBIET

miktuba sewwa, g ax e alik V Um**TM>TM ^ a l t i h i x
tbieg 11 rajtha mikfufa ffi£, u ^ d n a ^ * ?
ha minng ajr ma fejniha. ^ a k b r X T S f ^ 3 W
rafx 1-i ball tieg u

taqra G" ^ W p a g : 63 u 64 (2) ta t ir-rat "Nomi mnl
shn mrll-Verbi" fejn din il-kelma, mnisla mill-verb g arbl hi
migjuba fost W-quadrilitleri (ta' erba' konsonanti) u flmi mas-
suriet s abha ta' farfar, kasbar, qarben li jag mlu n-nom in-
finitiv: ifarfira, tkaibir-a, fqarbin-a etc. Agra wkoll ft-eg lua
Pag: n i (3). Tag rif fuq il-Kiiba Maltija.

G.M. Na seb lim ag andekx ra un meta sibt li jismu hu nom
Fil-qawl «Ik?m jismu: Il-Malth il-kelma jismu, g alkemm
ejja min-notn: *isem*, hi *isem verbali* jew a jar nom jew isem
li jie u s-sura ta' verb impersonali (W-present u jibqa' hekk
Wt-tempijiet kollha li jittfissru bil-verbi *aw ijarji* jew b x i verb
ie or, ez: Kien jismu, aseb li jisimni.

Li h u verb, 1-ewwel nett jurih il- oss ta'1-ewwel konso-
nanti j, bhala ittra marbuta mal-bidu tat-tielet persuna tal-
verb WVpresent jew futur (serviie preformaiiva caratterisiid);
it-tieni, turih i - jieda tal-pronom *mi* f'tarfil-kelma meta ng idu:
Jishni u nthux fismi, imma iva ismi meta 1-kelma i nom.
I - jieda *mi* m a j i duhiex lief W-verbi u xi parti elli. Ara
t-TAGHRIF pag: 92 ta t il-g add 61. Isem b ala nom jie u
- jieda ta / u ng idu: ismi (hu) Pawlu, imma n bag ad jisimni
Pawtu, fejn jisimni a 1-g amla ta' verb. Flok: Ikun jismu
stajna g idna: Ismu jkun: it-Maiti, fejn ismu hu nom mitfugfi
qabel il-verb, kif dlonk iridu 1-Malti. Minn isem, g amla ta
verb (fii-g arbi ta' Tripli: *smà* biex jing a el minn *isem*, nom cfr:
smà-ni ismi, (GRIFFINI), tnissel semma lig andu tifsir wie ed
b al tat-Taljan nominare (dar nome.)

A. »•

Min il-quddiem ikun lrid jag mel' xi rnistoqsji et fuq .1-
Grammatka j e w 1-ortografija Maltija jktb.lna u k *
nwe buh bil-qalb kollha ta t 1-ewwel .ttra ta .smu J